

3634

Am

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I

Gengångare

Gengångare.

Far kom en gang körande på Tattarps ägor nära Gummarp, då ögen började dra så förskräckelitt tungt vid en rännil. Han tittade i huestolen och sag da en som gick igen. Han körde då ned av vägen och utom kanten, och sen kunde ögen dra igen.

Gengångaren måste tydligen följa vägen.

Återskaffat tjuvgods.

Jag blev av med en schal en gång. Vi hade lånt en barnvagn, och Göte / min son/ hade huttat av den. En gubbe hade hittat schalen, men han sa det inte, fast han visste vems den var, utan gömde den. Vi frågade efter den men kunde inte få tag på den. Men vid Vombsjön bodde en som hette "Levå", och han brukade kunna taga reda på saker och ting. Far gick dit. "Schalen ska fram," sa han, men det dröjde ända till oktober månad. På marknaden i Genarp såg jag min schal. Amalåa / en bekant/ hade den på se. Jag kallade på henne, men hon sa, att de hade själva en sådan. Jag tog en kvinna med mig, som jag bodde ihop med, och då måste ju Amalia erkänna, att schalen var min. "Men du behöver ju inte ta den här....", sa hon. Dagen efter gick jag och hämtade min schal, men då sa hon: "Hade dä vatt nåt mä de, så hade du gett far en 12 skilling..." - men det brydde jag mej inte om, då de nekade till att de hade hittat den.

3634

6a

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Jägaren Jens

Jägaren Jens i Brolunden kunde skaffa fram vilka djur som helst, så de kommo och mötte honom, vilka hån än ville.

Jägaren Jens

Kloke Per i Lögaröd.

Far ble av med en häst och naboen med en. Alla i byn trodde, att de va stulna. Far gick till "Kloke Per i Lögaröd" och till sin halvbror, men han kunde inte tro att någon av dem kunde taga reda på tjuven. "Du behöver inte sörja, för dina ög ä'komna...." - "Dä tror ja'inte" - "Jo, pojken har fått 50 öre..." - "Vill du se tjuven?" Gubben visade honom tjuven i en spann. Far sade: "Hade ja' trott, att han kunnat, så ville ja inte sett honom, för dä' var en av hans bästa vänner, som stulit hästarna, men ej vagade behålla dem.

Kloke Per.

Begravning.

Begravning

När ja tjänte i Guddastad, band de ihop de stora tärna, för att den döe inte skulle gå igen. De lade en tobakspipa och sådant där i kistan för att han skulle få eld, dit han kom.

För att ej gå igen.

Var och en ordnade om joralakan'at se.

På en del kunne knappt livet gå å dom, utan de fick sätta eld under sängen, talade far och mor om så tätt. Svårt för att dö.

De bar liken, om de hade aldrig så långt, på bårar. Dessa stodo alltid vid bostället vid gaveln. Bara fyra kunde bära, men så bytte de ofta om. Bärarna skulle inte va släkt - möjligen långt ute. Likbårar.

Liket "lästes ut" av en som kunde va långt ut från byn. Läsa ut lik.

När de to te körkan, må liket, skulle alla gästerna ha varmt dricka och däri smulades bröd sönder, och så söp de alla ur karet. Först fick de bigatt och sant där. Mat och dryck.

Da de kommo tillbaka fick de stek, smör, bröd, ost och efter gröt, som skars itu. De åto med trinda horn- el. träskedar. De va så konstia, så de samlade ihop kakor o sådant i sina lommedukar o to må se hem.

Jrk.
Fars hd
Frennings Sn
1930

3634
Uppst. W. Richter
Per. Eric Johansson
1855.

Svartkonstböcker

"Svårtenskonstboken". Där ska va tie sorter. Den tionde ska va den störste. En skollärare i Kölleröd - Nilsson, salde sadana. Min bror Per va snickare, han ville ha en. Han hade alla nie, men han visade bara ett par tre, men där var röa bokstäver i.

En gång var en man som hade sådan bok i kyrkan. En som tjänte hade fått fatt på den och läst och då blev huset fullt av "djur". Mannen i kyrkan förnam på se, att någon hade tagit hans bok och skyndade hem. Men han fick strö ut ärter, för att komma in och få fatt i boken, innan han kunde läsa dem tillbaka.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Svartkonst-
böcker.

3634

L. 2

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Ordstäv

"Nu ä' dä' slut mä' visslan'et", sa' gubben
när han fick benet i hjulet.

"Guds fre", sa gubben, när han kom i kyrkan.

Ordstäv.

Karlklädsel

Karlklädsel

Far hade inte korta, gula bockskinnsbyxor som de andra. De hade vita hossor med stäckade rutor och grenar och långa hosseband med tofsar.

Vadmalströjorna voro mycket korta och hade en öppning baktill och två motveck samt ett par silverknappar.

/De satte inte stort värde på silvret då. Vi hade brännvinnvglas av silver förgyllt inuti - då rörde vi färg i. Så hade de ett "selstop" till öl. Mor hade en lasakedding" av silver./

Om halsen hade de förhänge med band att knyta baktill och breda, höga kragar.

Min farfar hade "pickelhuva". Den var av rött tyg med grön kulle, ett mångfärgat band runtom och mittpå hjässan en tovs av trådar.

3634

P.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Skvaltemöllor

Skvaltemöllo:

Far hade vattenmølla i Tattarp och Nils i Saxon i Tullstorp hade en, men denna revs för 25 år sedan.

Så stal de järnen till kvarnen, och sedan brydde sig inte far om att bygga upp den.

Annars fick de fara ända till Hallamølla öster på, da de skulle ha malit.

3634

Bc

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Rackaren

Rackaren.

Hos farses do ett ög, och hästrackararen "Gustav i Sniberup" to istret o köttet och skinnen och alltihop, och vi tyckte han va så 'oärli' så. Bägge hästälaren to han mä se. Hästen stöp vid 'gadeleed'.

3634

La

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

II

Hästskallar under loggolv.

Om de la in en lo, skulle de ha fatt ett par
ögaskallar, för att då skulle sjonga, när de tarsk.

Hästskallar
under
loggolv.

3634

J. 4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

Höstningen - "höhösten" - började alltid den 20 juli.

Flåne
Frennings sv.

3634

uppt. av W. Richter
1930

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

(Brödbak och mjölförvaring.

På "Slätten" bakade de brö' ända upp till 1½ pund. Vi bakade bara på ett pund. Vi togo upp betor, då de bad oss hjälpa till med att slå upp brödet. Vi fick vars ett stycke brö' med oss. En kaka delades i tre delar och var del vägde ½ pund.

Vi hade mycket kornbrö. Sikten va' så vit och fin så, så fin ä'den inte nu för tiden. Då' va' "bjömel" - kornmjöl.

Nå'n gang bakade de bröd med pantoffler i. De skalade dem inte utan rev dem direkt. Många voro så 'naria' så de rev melet av först. Somna hade ända till hälften pantoffler i .

Melet' packade de ihop så hårt med benen i en 'mellyrk'/mjöllår/, så de fick hugga upp det med 'yssa'/yra/.

De torrde /torkade/ ruen / ragen/ i bagarugnen först, innan den maldes. Var gång de bakte, sopades ugnen ren, och där slogs ruen in. Först rördes den om titt, och sen kunde den få ligga kvar flera dar i ugnen.

Även kornat torrdes på samma sätt.

Brödbak.

Kornbröd.

Potatisbröd

Mjölförvaring

Mellyrk

Såden tor-
kades.

Skane
Fars
Främringar
1930

3634

M. P. Richter
Mor och Pappa Eric Johansson
Född 1855 i Bjällskult

74

1931

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

Julbakning

Julbakning.

Vid jul skulle det bakas fyra bak bröd:

- I. ett bak grovt surt bröd.
- II. " " sursött.
- III. " " sött
- IV. " " kavring.

Surt.

Sursött.

Sött

Kakorna skulle alltid vara runda, det är först på senare år, man börjat med avlång.

Kavringarna skulle vara litet större än ett tefat.

Vid "brydningen" av linet skulle de ha kavringar till "nöttamad". Fick ja' inte bakt kavringar till jul, tyckte ja' inte dä' va jul.

Kavringar.

En eller två kavringar skulle gömmas till dragarna till våren, när de skulle ut på jorden. Mor Andersson här, som kommit från 'Slätten' tog av det sursöta.

Bröd till
dragarna på
våren

Av den grova degen bakes 'tvebakar'.

'Slättbakningen' bakte också liason 'siktebröd'

Tvebakar.

Mor Johansson som vaktetös.

Vi vor fem syskon. Jag var den andra i ordningen. Far dog, då vi va små, och vi fingo tidigt börja hjälpa till. Ja har vadude åvajtat meed, innan ja ble konfirmerad - koer o hästar o vecket som. Gäss hade de inte, där ja va. Fåren släpptes ut i april men korna först i maj. Ja har hört, att de skulle lägga yxor o saxar, som koerna skulle springa över, då de skulle ut, men ja har inte sett någon göra det.

Vid $\frac{1}{2}$ 5-tiden skulle en opp. Först mjölkades korna, då va innan de började sälja mjölken te mejerierna. De hade ett par hästar och en tre fyra kor. En hade nock o göra för då va säd runtenom, så då va te o luffa från den ena sian te den annra. -

På morronen fick en sill o pantoffler först, o så en flottamad o lide mjölk mä se te "lillemidda" /vid 9-tiden/. Då de skulle mjölka vid $\frac{1}{2}$ 12 - 12- tiden hade de med midda / en smörmad med mjölk/. Mjölken bar de hem i kopparkrus, för då va ju inte så mycke vid middan.

Då då va mörkt, körde ja hem koerna, som mjölkades

därhemma, och så fick ja mjölk o brö te kväller.

På ett ställe, där ja va pia tre år fick vi sill o pantoffler te frukost, mjölk o smörgås te midda, sill o pantoffler te meattan o så mjölk o brö te kväll ----- dä va ett ställe, där de visste o ta vara på va dä va. På vintern kunde hon någon gång laga mat, men då bara så mycke fläsk, som vi togo första gången.

Som betalning kunde en få en klänning o ett förklä.